

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยการติดตามผลการสำเร็จการศึกษาและภาวะการมีงานทำของบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เป็นงานวิจัยเพื่อติดตามผลบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เพื่อที่จะให้ทราบข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับภาวะการมีงานทำ ปัญหาในการหางาน ความต้องการในการศึกษาต่อ และคุณลักษณะของบัณฑิตในทัศนของบัณฑิตเองเมื่อจบการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการศึกษาการตัดสินใจในด้านต่างๆ เพื่อที่จะพัฒนาศักยภาพของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษากลับไปให้มีศักยภาพตามที่หน่วยงานต่างๆ ต้องการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 การติดตามผล (Follow-up Study)

2.2 ความสำคัญของกาติดตามผล

2.3 วัตถุประสงค์ของการติดตามผล

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 การติดตามผล (Follow-up Study)

กู๊ด (Good,1973) ได้อธิบายว่า การติดตามผล หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของบุคคลในการปฏิบัติงาน โดยอาศัยเครื่องมือและกระบวนการวัด

เบอร์ดีย์ และคณะ (Berdie and others,1958) กล่าวโดยสรุปว่า การติดตาม คือ การรวบรวมเรื่องราวต่างๆ จากผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ คลิฟฟอร์ด (Clifford) ว่า “การติดตามผลเป็นการบริการที่ให้ข่าวสารจากนักเรียนเก่า เพื่อเตรียมนักเรียนรุ่นใหม่ต่อไป”

สตูปและวอห์นควิสท์ (Stoops and Wahlquist,1963) มีแนวความคิดว่า การติดตามผล เป็นการสอบถามเกี่ยวกับโปรแกรมการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษา ภายหลังจากนักศึกษาได้สิ้นสุดประสบการณ์ในโรงเรียนของเขาและการติดตามผล ยังเป็นเทคนิคสำหรับประเมินความเหมาะสมและความพอใจเพียงของโปรแกรมการเรียนการสอน ทั้งขณะที่ยังอยู่ในกระบวนการ และภายหลังจากสิ้นสุดกระบวนการแล้ว

จากแนวคิดข้างต้น สรุปได้ว่า การติดตามผล หมายถึง การประเมินความก้าวหน้าของบุคคลในการปฏิบัติงานโดยอาศัยเครื่องมือและกระบวนการในการวัด เพื่อสำรวจว่าผู้สำเร็จการศึกษา มีความสามารถในการปฏิบัติงานจริงเพียงใด มีอุปสรรคอะไรบ้าง จะได้นำผลมาปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอนเป็นวิธีสำคัญที่จะให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพและข้อบกพร่องของผู้สำเร็จการศึกษาผลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร การเรียนการสอนให้ดีขึ้น นอกจากนี้การศึกษาคำติติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วยังเป็นการแสดงความห่วงใย ความสนใจและความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษ่อีกด้วย

2.2 ความสำคัญของการติดตามผล

การติดตามผลเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะทำให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพและข้อบกพร่องของผู้สำเร็จการศึกษา ผลที่ได้จากการศึกษาติดตามผลจะเป็นข้อมูลและแนวทางในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารและกำลังศึกษาอยู่ คือสามารถใช้เป็นข้ออ้างอิงในการฝึกอบรมส่งเสริมนักศึกษาปัจจุบันและยังเป็นหลักในการพัฒนาจัดการศึกษาเพิ่มเติม ให้แก่ ผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วอีกด้วย ความสนใจความ ก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของสถาบันที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา

ตามธรรมชาติของคนเราเมื่อได้ทำงานใดสำเร็จลงก็อยากทราบว่ามีผลงานที่ได้กระทำสำเร็จแล้วนั้นดีหรือไม่อย่างไร การตรวจสอบเช่นนี้จะช่วยให้การทำงานเรื่องเดียวกันในครั้งต่อไปได้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ ในเรื่องของการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาก็เช่นกัน ได้ทราบจุดที่ดีและจุดบกพร่องของหลักสูตร ทราบปัญหาความต้องการความจำเป็น

2.3 วัตถุประสงค์ของการติดตามผล

ในการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา สิ่งแรกที่ต้องเตรียมก่อนการติดตามผล ก็คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่ง ดนัย สุทธิพงษ์ (2533: 12) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผลไว้ว่า

1. เพื่อประเมินผลหลักสูตรการศึกษา
2. เพื่อประเมินผลการจัดประสบการณ์ด้านการเรียนการสอน และการฝึกงานของนิสิตนักศึกษาที่ทางสถานศึกษาจัดให้
3. เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักสูตร และการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

4. เพื่อนำข้อมูลด้านการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้วมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการทำงานและการเตรียมตัวเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ในการทำงานของนิสิตนักศึกษาปัจจุบัน

5. เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างศิษย์เก่ากับศิษย์ปัจจุบันและสถานศึกษา สำหรับ Wentling (1980: 141-144) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการติดตามผลไว้ดังนี้

1. เพื่อสำรวจอาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาก่อนแล้ว
2. เพื่อสำรวจความต้องการตลาดแรงงาน
3. เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร
4. เพื่อหาข้อมูลต่างๆ สำหรับเปิดอบรมระยะสั้นๆ ให้กับผู้ที่สำเร็จการศึกษาก่อนแล้ว
5. เพื่อสำรวจถึงสภาพการศึกษาต่อ และการนำความรู้และประสบการณ์ไปใช้ในการ

ปฏิบัติงาน

6. เพื่อประเมินผลงานของหน่วยบริการต่างๆ ที่จัดทำขึ้น เช่น หน่วยบริการแนะแนว หน่วยบริการให้คำปรึกษา และหน่วยจัดหางาน

7. เพื่อศึกษาลักษณะงานที่แท้จริงของตำแหน่งหน้าที่การงานต่างๆ ที่หน่วยงานนั้นๆ

ต้องการ

8. เพื่อเน้นให้เห็นถึงวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการศึกษาสายอาชีพให้กับนักศึกษา ก่อนที่จะจบออกไปทำงาน

9. เพื่อดำเนินการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อเสนอรายงานต่อผู้บริหาร หรือ สภามหาวิทยาลัยอื่นๆ ที่ต้องการ

Schetzer and Stone (1981: 389) ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการติดตามผล ทำให้ทราบข้อมูลของผู้สำเร็จการศึกษาที่ไปประกอบอาชีพ หรือไปศึกษาต่อ ตลอดจนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนคุณวุฒิ เย็นสบวย(2533: 93) ได้สรุปว่าการติดตามผลมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินผลความสามารถในการดำรงชีวิต และรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่มีต่อการจัดการศึกษาที่สถาบันการศึกษาได้จัดว่ามีความเพียงพอและเหมาะสมหรือไม่

ดังนั้นการติดตามผล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าผู้สำเร็จการศึกษาเมื่อออกไปสู่สังคมแล้ว จะสามารถนำความรู้ ความสามารถไปใช้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพียงใด โดยทำให้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพ ตลอดจนข้อบกพร่องของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร คณาจารย์ และผู้กำลังศึกษาอยู่

ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีดำเนินการติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา คือ การติดตามผล โดยใช้แบบสอบถามสำหรับบัณฑิตซึ่งมารายงานตัวเพื่อขอรับพระราชทานปริญญาบัตรหลังจากที่สำเร็จการศึกษาไปแล้วประมาณ 1 ปี ซึ่งคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ได้เห็นความสำคัญของการติดตามผลเนื่องจากเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับภาวะการปฏิบัติงาน ผลการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา ความต้องการในการศึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนคุณลักษณะของบัณฑิตเมื่อจบการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ในทัศนของบัณฑิตเอง โดยข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ต่อคณะ สาขาวิชา อาจารย์ และผู้ที่กำลังศึกษาอยู่เพื่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอนและการจัดการบริการอื่นๆ ให้ดียิ่งขึ้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุกัลยา ธรรมรักษาและคณะ (2543 : บทคัดย่อ) การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิต ศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิตจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา ประเมินระดับความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตในรุ่นจบปีการศึกษา 2535-2540 คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย โดยจำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา และสำรวจปัญหา ข้อเสนอแนะจากบัณฑิตและจากนายจ้างเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนคณะวิทยาศาสตร์

วิธีการวิจัย ศึกษาข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างบัณฑิตจำนวน 353 คน จากประชากรบัณฑิตทั้งสิ้น 1,304 คนโดยการเลือกตัวอย่างให้กระจายไปในแต่ละรุ่นและแต่ละสาขาวิชาซึ่งจัดแบ่งเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ กลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติประยุกต์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอาหาร การศึกษาข้อมูลจากนายจ้าง ผู้วิจัยให้นายจ้างที่ตอบแบบสอบถามกลับมาเป็นตัวอย่าง จำนวน 124 คน ซึ่งเป็นตัวแทนของนายจ้างจากแต่ละกลุ่มสาขาวิชา การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตามที่อยู่ของบัณฑิตและนายจ้าง

ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ได้งานทำร้อยละ 79.04 ศึกษาต่อร้อยละ 10.76 และไม่ได้งานทำร้อยละ 10.2 บัณฑิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ได้งานทำเป็นสัดส่วนที่มากกว่ากลุ่มอื่น โดยบัณฑิตกลุ่มสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ได้งานทำร้อยละ 84.79 ปัจจัยที่มีผลต่อภาวะการปฏิบัติงานของบัณฑิตพบว่า เกรดเฉลี่ย ประสิทธิภาพการทำงาน มีผลต่อกลุ่มสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ โดยร้อยละ 1.0 เกรดเฉลี่ยมีผลต่อภาวะการปฏิบัติงานมากกว่าตัว

แปรประสบการณ์ทำงาน ตัวแปรเพศมีผลต่อกลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์การอาหารและเทคโนโลยี
อุตสาหกรรมอาหาร ส่วนกลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติประยุกต์ไม่มีปัจจัยใด มีผลต่อ
ภาวะการมีงานทำ บัณฑิตที่ไม่ได้งานทำมีสาเหตุสำคัญลำดับแรก ได้แก่ คุณสมบัติไม่สอดคล้อง
กับความต้องการของนายจ้าง (ร้อยละ 41.67) บัณฑิตที่ได้งานทำทราบแหล่งงานจากญาติและ
เพื่อนฝูงสำคัญเป็นลำดับแรก (ร้อยละ 41.58) โดยใช้เวลาในการหางานทำภายใน 3 เดือน วิธีการ
ได้งานทำที่สำคัญเป็นลำดับแรก ได้แก่ แข่งขันได้ด้วยตนเอง (ร้อยละ 65.59) บัณฑิตแต่ละกลุ่ม
สาขาวิชาทำงานบริษัทเอกชน/ห้างร้านเฉลี่ยร้อยละ 70.3 บัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานใน
ประเด็นต่อไปนี้ ความพึงพอใจรายได้ ความพึงพอใจเพื่อนร่วมงาน ความพึงพอใจบรรยากาศใน
การทำงาน ความพึงพอใจกฎระเบียบ ความพึงพอใจลักษณะงาน ความพึงพอใจในความมั่นคง
ความพึงพอใจในความก้าวหน้า ความพึงพอใจในสถานที่ตั้ง และความพึงพอใจในระบบบริหาร
ยกเว้นบัณฑิตกลุ่มสาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติประยุกต์ กลุ่มสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์
ไม่พึงพอใจในระบบบริหาร ในกรณีแยกตามลักษณะของหน่วยงานบัณฑิต ทุกกลุ่มสาขาวิชาไม่
พึงพอใจรายได้ของหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ และกลุ่มสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ยัง
ไม่พึงพอใจรายได้ ของหน่วยงานบริษัทเอกชน/ห้างร้านอีกด้วย นอกจากนี้ทุกกลุ่มสาขาวิชาไม่พึง
พอใจความก้าวหน้าของหน่วยงานบริษัทเอกชน/ห้างร้าน

บัณฑิตได้พบปัญหาในการทำงานกล่าวคือ ความรู้ในการใช้ภาษาอังกฤษไม่เพียงพอ
และความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ บัณฑิตให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มวิชาภาษาอังกฤษให้มากขึ้น
ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัย ควรเน้นภาคปฏิบัติให้มากขึ้น และควรมีการฝึกงาน นายจ้างให้
ความพึงพอใจในด้านความรู้ความสามารถของบัณฑิตแต่ละกลุ่มสาขาวิชาในระดับค่อนข้างดี
และด้านทั่วไปในระดับดี โดยนายจ้างให้ความสำคัญระหว่างด้านความรู้ความสามารถและด้าน
ทั่วไปพอ ๆ กัน นายจ้างส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการทำงานของบัณฑิต
เทียบกับมหาวิทยาลัยของรัฐว่ามีความสามารถพอกัน และเมื่อเทียบกับมหาวิทยาลัยเอกชนอื่นก็
พบ ว่ามีความสามารถพอกัน นายจ้างได้พบปัญหาของบัณฑิตกล่าวคือ ขาดความสามารถในการ
ใช้ภาษาอังกฤษ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ไม่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ นายจ้างได้ให้
ข้อเสนอแนะว่าควรปรับปรุงการเรียนการสอนและควรฝึกให้นักศึกษามีจริยธรรม คุณธรรมในการ
ทำงาน

ธนา จารุพันธุ์เศรษฐีและคณะ (2548 : บทคัดย่อ) การติดตามผลบัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประจำปี
การศึกษา 2545-2546 การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาติดตามผลบัณฑิตคณะ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2545 -2546 ทั้งภาคปกติ ภาคสมทบ และภาค กศ.บพ. ถึงภาวะการมีงานทำ คุณภาพของบัณฑิตตามความคิดเห็นของบัณฑิต บัณฑิต ปัญหา อุปสรรค ในด้านความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ ด้านทักษะพื้นฐานที่ส่งผลต่อการทำงาน และด้านคุณธรรม จริยธรรม ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ของปีการศึกษา 2545 -2546 จำนวน 300 คน การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจากการส่งแบบสอบถามครั้งนี้ คือ บัณฑิตจำนวน 266 คน คิดเป็นร้อยละ 88.67 ซึ่งข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด นำมาวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการอธิบาย ได้ผลการวิจัย คือ สถานภาพส่วนตัวของบัณฑิต พบว่าบัณฑิตร้อยละ 70.7 มีอายุระหว่าง 21-25 ปี เป็นบัณฑิตภาคปกติ ภาคสมทบ และภาค กศ.บพ. ร้อยละ 58.6 22.6 และ 18.0 ตามลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยสะสมระหว่าง 2.50 -2.99 บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำแล้วคิดเป็นร้อยละ 71.8 สำหรับ บัณฑิตส่วนใหญ่ที่ยังไม่มีงานทำ มีสาเหตุจากรอคำตอบจากหน่วยงาน และยังไม่ประสงค์จะทำงาน คิดเป็นร้อยละ 50.8 และ 28.8 ตามลำดับ บัณฑิตส่วนใหญ่ต้องการให้มหาวิทยาลัยให้ ความรู้ทางคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ การสื่อสารด้วยการพูดและเขียน การใช้เครื่องมือสำนักงาน และการนำเสนอผลงาน คิดเป็นร้อยละ 70.3 60.5 32.7 32.0 และ 28.2 ตามลำดับ คุณภาพ บัณฑิตตามความคิดเห็นของบัณฑิต พบว่า คุณภาพความรู้ความสามารถทางวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก คิดเป็นร้อยละเกินกว่า 80 โดยเฉพาะการยอมรับการเปลี่ยนแปลง ปรับตัวเองได้ ความสามารถในการนำความรู้ประยุกต์ใช้ในงานที่ทำ ความขยัน ใฝ่รู้ และ ความรับผิดชอบ คุณภาพด้านคุณธรรมและจริยธรรมของบัณฑิต ทั้งในภาพรวมและเมื่อจำแนกเป็น บัณฑิต ภาคปกติ ภาคสมทบ และภาค กศ.บพ. พบว่ามีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง ความเสียสละและความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

สุณี ภูสีม่วงและคณะ (2548 : บทคัดย่อ) การวิจัยเรื่อง การติดตามบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สถานภาพปัจจุบันของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ ทั้งในด้านการดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ เพื่อติดตามบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในเรื่องการใช้ ประโยชน์ของความรู้ และประสบการณ์ที่ได้รับจากการเรียนการสอนของมสธ และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ

วิธีดำเนินการวิจัย เป็นวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ บัณฑิตผู้สำเร็จการศึกษาจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ รุ่นปีการศึกษา 2546 จำนวน 286 คน (เป็นบัณฑิตที่รับเกียรติคุณอันดับ 2 จำนวน 2 คน) และเพื่อนร่วมงานของบัณฑิตตามรุ่นและจำนวนของบัณฑิต การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) ผลการวิจัยพบว่า

1) บัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ ร้อยละ 98.0 มีงานทำแล้ว ส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นลูกจ้างเอกชนรายได้เฉลี่ย ระหว่าง 10,001-20,000 บาท โดยมากมีรายได้หรือเงินเดือนเท่าเดิม และเงินเดือนที่สูงกว่าวุฒิการศึกษาที่ได้รับ รวมทั้งไม่เปลี่ยนแปลงตำแหน่งที่รับผิดชอบภายหลังสำเร็จการศึกษา ใช้เวลาศึกษาโดยเฉลี่ย 2.84 ปี แต่บัณฑิตมีการนำความรู้ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับหลังสำเร็จการศึกษาไปใช้หลังสำเร็จการศึกษา คิดเป็นร้อยละ 84 โดยส่วนใหญ่ระบุว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานด้านอื่นที่ต้องใช้ความรู้ด้านการพิมพ์/เทคโนโลยีสารสนเทศธุรกิจ

2) บัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ ประเมินตนเองว่ามีความรู้ ความสามารถทั่วไปของบัณฑิตที่ได้รับจากการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช ในด้านการเขียนรายงานรูปแบบต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจในระบบเศรษฐกิจ ความรู้ความเข้าใจในระบบการปกครองประเทศ และความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย อยู่ในระดับปานกลางและพบว่ามีปัญหาการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อติดต่อสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาการใช้คอมพิวเตอร์ในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อย สำหรับทักษะการปฏิบัติงานนั้น บัณฑิตประเมินตนเองว่ามีทักษะในการปฏิบัติงานในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการใช้เหตุผล การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามารถในการค้นคว้าและติดตามความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการดำรงชีวิต

3) บัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ เกือบทั้งหมดได้รับความรู้จากสื่อเอกสารการสอนในระดับมากที่สุดได้รับความรู้จากการเข้ารับการสอนเสริมแบบเผชิญหน้า การชมรายการวิทยุโทรทัศน์ ฟังเทปเสียงประกอบชุดวิชา ชมซีดีรอม การฟังรายการวิทยุกระจายเสียง และฟังการสอนเสริมทางไกลผ่านดาวเทียม ในระดับน้อย โดยระบุว่ามีการใช้สื่อนั้นบัณฑิตศึกษาจากเอกสารการสอนมากที่สุดและส่วนใหญ่แทบไม่ได้ใช้สื่ออื่นเลยนอกจากสื่อเอกสารการสอน แต่บัณฑิตที่มีโอกาสใช้สื่อได้ให้ความคิดเห็นว่าสื่อเสริมอื่นนั้นช่วยให้เข้าใจเนื้อหามากขึ้น สำหรับผู้ที่ไม่มีสื่อเสริมอื่นๆ นั้น ให้เหตุผลว่า ช่วงเวลาไม่ตรงกัน มีภาระงาน และภาระครอบครัวมาก

4) บัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ แสดงความคิดเห็นต่อระบบการศึกษาทางไกลของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราชว่า มีข้อดีที่เปิดโอกาสทางการศึกษาให้ผู้ทำงานแล้วหรือมีภาระครอบครัว สะดวกต่อการศึกษา เหมาะกับผู้ที่ทำงานแล้วไม่ต้องเดินทาง ค่าใช้จ่ายต่ำ ศึกษาได้ตลอดเวลา ช่วยให้มีความรู้เพิ่มเติม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม บัณฑิตก็มีความคิดเห็นว่า ระบบการศึกษาทางไกลมีข้อด้อย ในกรณีมีปัญหาไม่เข้าใจเนื้อหาในเอกสารการสอนจะไม่สามารถสอบถามใครได้ และการจัดส่งเอกสารการสอนล่าช้า ทำให้ศึกษาเนื้อหาไม่ทัน เนื้อหาบางชุดวิชายากที่จะศึกษาด้วยตนเองบางชุดวิชามีเนื้อหาไม่ละเอียดพอต่อการทำความเข้าใจด้วยตนเอง ขาดสื่อเสริม มีโอกาสพบปะกับอาจารย์น้อย และเวลาออกอากาศรายการวิทยุและโทรทัศน์ไม่สะดวกต่อการรับชม

5) เพื่อนร่วมงานของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ มีความคิดเห็นต่อความรู้ความสามารถทั่วไปว่ามีในระดับมากในประเด็นของการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาอังกฤษ การเขียนรายงานในรูปแบบต่าง ๆ ความรู้ความเข้าใจในคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรมไทย และความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ ความรู้ความเข้าใจของบัณฑิตเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจ และระบบการปกครองประเทศปัจจุบัน และประเมินความรู้ความสามารถของบัณฑิตในการติดต่อสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยว่ามีในระดับปานกลาง

6) เพื่อนร่วมงานของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ ประเมินทักษะการปฏิบัติงานของบัณฑิตในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นคว้า และติดตามความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพและการดำรงชีวิต การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการใช้เหตุผล ความสามารถในการแก้ปัญหาในการทำงาน แต่บัณฑิตประเมินตนเองว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

7) เพื่อนร่วมงานของบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มสธ ประเมินว่าบัณฑิตมีความเหมาะสมต่องานที่ทำในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความมีจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความอ่อนน้อมถ่อมตน การใฝ่หาความรู้และการพัฒนาตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง การปรับตัว ความรับผิดชอบในหน้าที่ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทนในการทำงาน การตรงต่อเวลา การถ่ายทอดความรู้ให้ผู้อื่น และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับเพื่อนร่วมงานที่ประเมินว่าบัณฑิตมีความเหมาะสมต่องานที่ทำในทุกประเด็นในระดับมากถึงมากที่สุด

8) จากผลวิจัยข้างต้นคณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัยติดตามบัณฑิตสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สำหรับการศึกษ

ในปีถัดไปและทุกปีโดยต่อเนื่องเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของบัณฑิตในระยะยาว เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนการสอนให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ของสังคมและตลาดแรงงานที่เปลี่ยนไปและเพื่อใช้เป็นตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสาขาวิชาควรมีการศึกษาวิจัยประเมินผลการจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะวิชาต่าง ๆ ของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งการประชุมเชิงปฏิบัติการชุดวิชาชีพประสบการณ์วิชาชีพของสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อการปรับปรุงกิจกรรมให้สอดคล้องกับสายวิชาชีพของผู้เรียนและเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่าง ๆ ต่อไป

สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี (รายงานการวิเคราะห์ข้อมูลภาวะการมีงานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี : 2552) จากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาวะการมีงานทำของบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีการศึกษา 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษา ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการสมัครงาน การมีงานทำ คุณลักษณะบางประการที่เอื้อต่อการได้งานของบัณฑิตความสอดคล้องของคุณลักษณะของบัณฑิต เพื่อได้ข้อมูลให้มหาวิทยาลัยใช้ประกอบการพัฒนาการผลิตบัณฑิต และเพื่อประสานความร่วมมือกับ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) ในการทำระบบฐานข้อมูลกลางของการอุดมศึกษาการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีการศึกษา 2551 พบว่ามีผู้สำเร็จการศึกษาทั้งสิ้น 2,710 คน แบ่งเป็นระดับปริญญาตรี 2,246 คน ปริญญาโท 50 คน และประกาศนียบัตรบัณฑิต 414 คน และเมื่อนำเข้าระบบภาวะการมีงานทำ ผ่านทางเว็บไซต์ www.job.mua.go.th ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(สกอ.) มีข้อมูลบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่มีข้อมูลสมบูรณ์ 2,710 คน ปริญญาโท 50 คน และประกาศนียบัตรบัณฑิต 414 คน รวมเป็น 2,710 คน กลุ่มประชากรในการศึกษาเป็นบัณฑิตระดับปริญญาตรีทั้งหมด โดยได้ข้อมูลการตอบ แบบสอบถาม ณ วันที่ 25 ธันวาคม 2551 จำนวน 2,058 คน คิดเป็นร้อยละ 75.94 จากผลการวิเคราะห์ของระบบภาวะการมีงานทำ พบว่า มีบัณฑิตที่ทำงานแล้ว 1,376 คน คิดเป็นร้อยละ 67.82 ของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้ยังมิได้ทำงาน 646 คน คิดเป็นร้อยละ 31.84 และเป็นบัณฑิตที่กำลังศึกษาต่อ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 0.34 บัณฑิตที่ทำงานแล้ว ส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตที่ทำงานตรงสาขา 1,376 คน คิดเป็นร้อยละ 67.82 ความสามารถที่ทำให้บัณฑิตได้งานทำมากที่สุด คือ ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 73.93 รองลงมาคือ ด้านภาษาต่างประเทศ และอื่นๆ ตามลำดับบัณฑิตที่ทำงานแล้วมีความพอใจในงานที่ทำ ร้อยละ 85.96 และที่ไม่พอใจในงานที่ทำเนื่องจากค่าตอบแทนต่ำ ร้อยละ 5.23 ไม่ได้ใช้ความรู้ที่เรียนมา ร้อยละ 208 และขาด

ความก้าวหน้า ร้อยละ 2.72 ตามลำดับบัณฑิตที่ยังมิได้ทำงาน ส่วนใหญ่เนื่องมาจากรอฟังคำตอบจากหน่วยงาน ร้อยละ 45.19 รองลงมาคือ หางานทำไม่ได้ ร้อยละ 26.72 และยังไม่ประสงค์ทำงาน ร้อยละ 23.82 ตามลำดับ ส่วนอื่นๆ เช่น อายุเกินกำหนด หรือยังไม่มีบัตรประชาชน เนื่องจากไม่ใช่คนไทย เป็นต้นบัณฑิตที่ยังมิได้ทำงาน ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการหางาน ร้อยละ 71.45 ส่วนผู้ที่มีปัญหาในการหางาน เช่นหางานที่ถูกใจไม่ได้ ร้อยละ 9.62 รองลงมาคือ เงินเดือนน้อย ร้อยละ 2.14 ตามลำดับบัณฑิตที่กำลังศึกษาต่อ คิดเป็นร้อยละ 0.34 เหตุผลในการตัดสินใจศึกษาต่อมากที่สุด เช่นต้องการพัฒนาตนเอง ต้องการเปลี่ยนสายการทำงาน งานที่ต้องการต้องใช้วุฒิสูงกว่าปริญญาตรีและเป็นความต้องการของบิดา/ มารดา หรือผู้ปกครองตามลำดับ

เสาวณี ใจรักษ์ (บทคัดย่อ : 2550) การติดตามสภาพการมีงานทำของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาและความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2548-2549 เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคในการสมัครงานและการทำงาน ความสามารถพิเศษที่เลือกต่อการได้งานของบัณฑิต ตลอดจนความสอดคล้องของความรู้ความสามารถพิเศษที่ใช้ปฏิบัติงานจริง และเพื่อประกอบการพัฒนาการผลิตบัณฑิต โดยศึกษาจากบัณฑิตระดับปริญญาตรีภาคปกติและภาคพิเศษที่เข้ารับพระราชทานปริญญาบัตรในเดือนเมษายน พ.ศ. 2550 จำนวน 3,427 คน และได้รับความร่วมมือจำนวน 2,387 คน คิดเป็น ร้อยละ 69.65 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การแจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 67.95 อายุอยู่ในช่วง 21-30 ปี เป็นนักศึกษาภาคปกติ ร้อยละ 61.00 มีงานทำ ร้อยละ 82.78 โดยทำงานอย่างเดียว ร้อยละ 80.14 ทำงานและศึกษาต่อควบคู่กัน ร้อยละ 2.64 ทำงานตรงกับสาขาที่สำเร็จมา ร้อยละ 56.58 ได้รับเงินเดือนสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 30.92 ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานเอกชน ร้อยละ 51.42 รองลงมาคือหน่วยงานรัฐบาล ร้อยละ 26.72 ทำงานในเขตภาคเหนือ ร้อยละ 76.06 ความรู้ความสามารถพิเศษที่ช่วยให้ได้งานทำมากที่สุดคือความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 55.70 ปัญหาของผู้ที่ได้อ่านทำแล้วคือหางานที่ถูกใจไม่ได้ ร้อยละ 5.94 เงินเดือนน้อย ร้อยละ 5.13 ไม่มีทักษะและความสามารถด้านภาษาต่างประเทศ ร้อยละ 3.66 บัณฑิตมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัย อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.48 โดยพึงพอใจสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในการเรียนมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจระดับคณะอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ย 3.60 โดยพึงพอใจผู้สอนมากที่สุด และต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยปรับปรุงด้านการจัดการศึกษาหลักสูตรการเรียนการสอน โดยเน้นหลักสูตรภาษาต่างประเทศคอมพิวเตอร์และความทันสมัยของหลักสูตรรองลงมาคือความเพียงพอและความทันสมัยของสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศที่ให้บริการ

ต้องให้วุฒิสถกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 37.99 ของบัณฑิตที่มีความต้องการศึกษาต่อ/กำลังศึกษาต่อ รองลงมาเป็นความต้องการของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ร้อยละ 18.44 และได้รับทุนศึกษาต่อ ร้อยละ 5.59 ตามลำดับบัณฑิตส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษา ร้อยละ 56.68 ของบัณฑิตที่ระบุปัญหาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษาและมีปัญหาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษา ร้อยละ 43.32 ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุผลของการมีปัญหาในการหางานทำหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า หางานที่ถูกใจไม่ได้ ร้อยละ 17.65 รองลงมา ไม่ทราบแหล่งงาน ร้อยละ 11.76 หน่วยงานไม่ต้องการ ร้อยละ 3.74 และเงินเดือนน้อย ร้อยละ 3.74 ตามลำดับ

สมศักดิ์ จีวัฒนมา(บทคัดย่อ : 2550) วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาภาวะการมีงานทำของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2548-2549 รวมทั้งการสมัครงาน ปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน และความคิดเห็นของบัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของตนเอง ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2548-2549 จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามสถานภาพและคุณลักษณะของบัณฑิตได้เก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 3-6 พฤศจิกายน 2549 บัณฑิตตอบแบบสอบถามกลับคือมาทั้งสิ้น 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการศึกษาพบว่า บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์ ระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2548-2549 มีงานทำร้อยละ 79.1 บัณฑิตทำงานสอดคล้องหรือตรงสาขาที่เรียน ร้อยละ 64.8 ส่วนใหญ่ทำงานในบริษัทเอกชน ร้อยละ 67.0 ทำงานในหน่วยงานราชการ ร้อยละ 25.3 รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.4 และประกอบอาชีพส่วนตัว/อิสระร้อยละ 3.3 บัณฑิตที่รายได้จากการทำงานเดือนละ 7,001-8,000 บาท ร้อยละ 42.9 บัณฑิตร้อยละ 40.9 ประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำงาน ความรู้ความสามารถที่ช่วยในการทำงานของบัณฑิต คือ ความสามารถด้านทักษะภาษาต่างประเทศและความสามารถด้านทักษะการใช้อินเทอร์เน็ตและโปรแกรมoffice ร้อยละ 17.6 16.9 และ 16.5 ตามลำดับ บัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ศึกษาต่อ ร้อยละ 2.6 นอกจากนั้นบัณฑิตทำงานในภาคกลาง ร้อยละ 50.5 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 31.9 บัณฑิตส่วนใหญ่ทราบข่าวการสมัครงานจากญาติและคนรู้จักแนะนำ ร้อยละ 25.8

ความต้องการของบัณฑิตต่อคุณลักษณะที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานพบว่า บัณฑิตต้องการได้รับการฝึกฝนคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรม ได้แก่ ความซื่อสัตย์ สุจริต มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ มีมนุษยสัมพันธ์และมีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ส่วนความพึงพอใจของบัณฑิตในการให้บริการของห้องสมุด สื่อการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ความเพียงพอของระยะเวลาในการบริการ ความสะดวก

รวดเร็วของบริการสืบค้นข้อมูล และความเหมาะสมของการบริการของเจ้าหน้าที่ การให้บริการคอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายของคณะวิทยาศาสตร์มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

